

07.12.2000. likums "Par hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju drošumu" ("LV", 460/464 (2371/2375), 20.12.2000.) [spēkā ar 01.04.2001.] ar grozījumiem:

- 11.03.2004. likums ("LV", 46 (2994), 24.03.2004.) [spēkā ar 07.04.2004.]
- 13.10.2005. likums ("LV", 170 (3328), 26.10.2005.) [spēkā ar 01.06.2006.]
- 12.06.2009. likums ("LV", 96 (4082), 19.06.2009.) [spēkā ar 01.07.2009.]

Redakcijas: [01.04.2001] [07.04.2004] [01.06.2006] [**01.07.2009**]

Redakcija uz 01.07.2009.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts prezidents izsludina šādu likumu:

Par hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju drošumu

1.pants. Likumā ir lietoti šādi termini:

1) **hidroelektrostacija** — būves un iekārtas, ar kuru palīdzību ūdens hidraulisko enerģiju pārveido elektroenerģijā;

2) **hidroelektrostacijas hidrotehniskās būves** — hidroelektrostacijas darbībai nepieciešamo būvju komplekss, tai skaitā aizsprosti, dambji, hidroelektrostacijas ēkas, ūdens novadbūves, kanāli, cauruļvadi, tuneļi, sūkņu stacijas, drenāža, zivju aizsardzības un pārvades būves, aizsargdambji, krastu nostiprinājumi, atbalsta sienas un citas būves, uz kurām iedarbojas ūdens spiediens;

3) **hidrotehnisko būvju valdītājs** — īpašnieks, tiesiskais valdītājs, turētājs — fiziskā vai juridiskā persona, kas būvē, lieto vai uztur hidroelektrostaciju hidrotehniskās būves un ar savu darbību vai bezdarbību var ietekmēt to stāvokli;

4) **trešā persona** — hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju valdītāju civiltiesiskās atbildības apdrošināšanā — jebkura fiziskā vai juridiskā persona, izņemot apdrošinājuma ņēmēju, apdrošināto, hidrotehniskās būves īpašnieku un apdrošinātāju. Apdrošinātā darbinieks un persona, kas uz cita līguma pamata sniedz pakalpojumu hidrotehnisko būvju ekspluatācijas nodrošināšanai, tiek uzskatīta par trešo personu, ja tai nodarītie zaudējumi nav saistāmi ar darba tiesiskajām attiecībām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.10.2005. likumu, kas stājas spēkā 01.06.2006.)

2.pants. Likums nosaka hidroelektrostaciju (turpmāk — HES) hidrotehnisko būvju valdītāju darbības tiesiskos pamatus, kā arī organizatoriskos pasākumus, kas veicami, lai panāktu esošo, atjaunojamo un jaunbūvējamo HES hidrotehnisko būvju drošumu, un valsts institūciju, kura uzrauga un kontrolē hidrotehnisko būvju drošumu.

3.pants. (1) Ir šādas HES hidrotehnisko būvju drošuma klases:

1) A klase — būves, kuru avāriju rezultātā rodas draudi iedzīvotāju dzīvībai un veselībai, tiek

nodarīts būtisks zaudējums fizisko un juridisko personu īpašumam un būtisks kaitējums videi;

2) B klase — būves, kuru avāriju rezultātā nerodas draudi iedzīvotāju dzīvībai un veselībai, bet tiek nodarīts zaudējums fizisko un juridisko personu īpašumam un kaitējums videi;

3) C klase — būves, kuru avāriju rezultātā nerodas draudi iedzīvotāju dzīvībai un veselībai, bet zaudējums fizisko un juridisko personu īpašumam un kaitējums videi ir nenozīmīgs.

(2) HES hidrotehnisko būvju paredzēto drošuma klasi norāda projektēšanas uzdevumā, ko paraksta pasūtītājs un projektētājs. Galīgo lēmumu par HES hidrotehniskās būves atbilstību projektēšanas uzdevumā minētajai drošuma klasei pieņem Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, pamatojoties uz skici projekta stadijā izstrādātu apdraudējuma novērtējumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.03.2004. un 12.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

4.pants. (1) HES valdītājs atbild par savā valdījumā esošo hidrotehnisko būvju drošumu. HES valdītājs veic pasākumus, lai šīs būves neradītu draudus iedzīvotāju dzīvībai un veselībai, nenodarītu zaudējumu fizisko un juridisko personu īpašumam un kaitējumu videi.

(2) A un B klases HES hidrotehnisko būvju valdītāja pienākums ir apdrošināt savu civiltiesisko atbildību par tā darbības vai bezdarbības rezultātā nodarīto kaitējumu trešo personu dzīvībai un veselībai, zaudējumu trešo personu īpašumam un kaitējumu videi, ekspluatējot (lietojot un uzturot) savā valdījumā esošās hidrotehniskās būves.

(3) A un B klases HES hidrotehnisko būvju valdītāja civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas līgumam jābūt spēkā visā HES hidrotehnisko būvju ekspluatācijas laikā.

(4) A un B klases HES hidrotehnisko būvju valdītāja civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas līgumā var paredzēt apdrošinājuma ņēmēja pašrisku, kas ir naudas izteiksmē vai procentos izteikts zaudējuma apmērs, kuru katrā apdrošināšanas gadījumā uzņemas apdrošinājuma ņēmējs. Apdrošinājuma ņēmēja pašrisks nedrīkst būt lielāks par pieciem procentiem no apdrošināšanas līgumā noteiktā atbildības limita.

(5) Trešās personas īpašumam nodarītie zaudējumi tiek atlīdzināti, ievērojot kompensācijas principu. Saskaņā ar to izmaksātā atlīdzība nedrīkst pārsniegt apdrošināšanas gadījuma radītos zaudējumus.

(6) Zaudējumus, kas radušies saistībā ar videi nodarīto kaitējumu, un zaudējumus, kas radušies saistībā ar personas veselībai un dzīvībai nodarīto kaitējumu, atlīdzina normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

(7) Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā veicama A un B klases HES hidrotehnisko būvju valdītāja civiltiesiskās atbildības obligātā apdrošināšana pret trešo personu dzīvībai un veselībai nodarīto kaitējumu, zaudējumu trešo personu īpašumam un kaitējumu videi, un nosaka apdrošinātāja atbildības limitus.

(13.10.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.06.2006.)

5.pants. HES valdītāja pienākums ir iesniegt apstiprināšanai Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā HES hidrotehnisko būvju drošuma programmu (turpmāk — drošuma programma). Drošuma programmā ietveramo pasākumu kompleksu HES hidrotehnisko būvju stāvokļa novērošanai un pārbaudīšanai un drošas ekspluatācijas kritērijus, kā arī to izstrādāšanas, apstiprināšanas un izpildes kontroles kārtību nosaka Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

6.pants. Drošuma programmas izpildi A klases HES hidrotehniskajām būvēm uzsāk vienlaikus ar būvdarbiem, B un C klases HES hidrotehniskajām būvēm — pēc to pieņemšanas ekspluatācijā.

7.pants. Drošuma programmas izpildei nepieciešamo kontrolmērietaišu aizsardzības kārtību nosaka Ministru kabinets.

8.pants. (1) HES valdītājam ir aizliegts ekspluatēt HES, ja nav saņemts HES hidrotehnisko būvju drošuma sertifikāts. HES hidrotehnisko būvju drošuma sertifikātu izsniedz un anulē Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija Ministru kabineta noteiktajā kārtībā un gadījumos. HES hidrotehnisko būvju drošuma sertifikāta esamība neatbrīvo būves valdītāju no atbildības par HES avārijas rezultātā nodarīto kaitējumu iedzīvotāju dzīvībai un veselībai, zaudējumiem fizisko un juridisko personu īpašumam vai kaitējumu videi.

(2) Ja HES valdītājs ir nolēmis pārtraukt HES ekspluatāciju, viņš par to vismaz 30 dienas iepriekš informē Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisiju un Valsts vides dienesta attiecīgo reģionālo vides pārvaldi, iesniedzot saskaņošanai grozījumus drošuma programmā, kā arī plānu pasākumiem, kuri tiks veikti pēc HES ekspluatācijas pārtraukšanas, lai netiktu nodarīts kaitējums iedzīvotāju dzīvībai un veselībai, zaudējumi fizisko un juridisko personu īpašumam vai kaitējums videi.

(3) Elektroenerģijas ražošanas pārtraukšana neatbrīvo HES valdītāju no drošuma programmas pildīšanas.

(13.10.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

9.pants. HES valdītājs iesniedz Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai HES hidrotehnisko būvju drošuma deklarāciju, kurā ir pārskats par drošuma programmas izpildi. HES hidrotehnisko būvju drošuma deklarācijas saturu, iesniegšanas termiņus un kārtību nosaka Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 12.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

10.pants. Ja HES hidrotehnisko būvju stāvokļa novērojumi, kontroles mērījumi un pārbaudes liecina, ka šo būvju turpmāka ekspluatācija var izraisīt to sagraušanu, HES valdītājam ir tiesības, ievērojot drošuma programmu, pieņemt lēmumu par ūdenskrātuves līmeņa pazemināšanu un pienākums nekavējoties par to ziņot elektroenerģijas pārvades vai sadales sistēmas operatoram, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta centrālajam sakaru un vadības punktam un šā dienesta struktūrvienību sakaru un vadības punktiem apdraudētajos rajonos, kā arī leļpus esošo hidrotehnisko būvju valdītājiem.

11.pants. Ja kāda no HES hidrotehniskajām būvēm zaudē noturību vai stiprību un notiek nekontrolēta ūdens noplūde, kas var radīt draudus iedzīvotāju dzīvībai un veselībai, zaudējumu fizisko un juridisko personu īpašumam vai kaitējumu videi, HES valdītājs, ievērojot drošuma programmu, nekavējoties par to ziņo Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta centrālajam sakaru un vadības punktam un šā dienesta struktūrvienību sakaru un vadības punktiem apdraudētajos rajonos, leļpus esošo hidrotehnisko būvju valdītājiem, kā arī elektroenerģijas pārvades vai sadales sistēmas operatoram un veic apziņošanu Civilās aizsardzības likumā noteiktajā kārtībā.

12.pants. Šā likuma ievērošanu kontrolē Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija. Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija katru gadu sagatavo un iesniedz Ekonomikas ministrijai ziņojumu par HES hidrotehnisko būvju drošumu Latvijā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 11.03.2004. un 12.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2009.)

Pārejas noteikumi

1. Likuma 4.panta prasība apdrošināt civiltiesisko atbildību stājas spēkā 2005.gada 1.janvārī.

2. *(Izslēgts ar 11.03.2004. likumu, kas stājas spēkā 07.04.2004.)*

3. *(Izslēgts ar 11.03.2004. likumu, kas stājas spēkā 07.04.2004.)*

Likums stājas spēkā 2001.gada 1.aprīlī.

Likums Saeimā pieņemts 2000.gada 7.decembrī.

Valsts prezidente V.Viķe-Freiberga

Rīgā 2000.gada 20.decembrī